

บทที่ 7

บทสรุป และเสนอแนะ

องค์การคริสตศาสนาใหญ่ทั้ง 5 องค์การ อันได้แก่ สภาประชุมแห่งบาทหลวงคาทอลิก, สภาคริสตจักรในประเทศไทย, สหกิจคริสเตียนแห่งประเทศไทย, มุลินธิคริสตจักรแบบคิสต์ และมุลินธิเซเวนธ์เดย์แอคเวนคิสต์แห่งประเทศไทย ต่างมีวัตถุประสงค์สำคัญระบุไว้ถึงการเผยแพรศาสนา แต่นับตั้งแต่คริสตศาสนิกายโรมันคาทอลิก เขามาเผยแพรศาสนาในประเทศไทยประมาณ 400 ปีมาแล้ว หรือทางฝ่ายโปรเตสแตนต์เขามาประมาณ 160 ปี มีคริสตชนในประเทศไทยในอัตราส่วนเพียงร้อยละ 0.60 ของประชากรไทยโดยประมาณ เมื่อเปรียบเทียบกับการใช้ระยะเวลาที่มาก ประกอบกับการลงทุนทางค่านบุคลากร และการเงินที่มาก หรือเปรียบเทียบกับอัตราส่วนประชากรคริสตชนในประเทศเพื่อนบ้านที่ใกล้เคียงที่มีมากกว่า ไม่สามารถถือได้ว่า การเผยแพรคริสตศาสนาในประเทศไทยประสบผลสำเร็จ เนื่องจากการเผยแพร เป็นหน้าที่ปัจจัยประการหนึ่งของการสื่อสาร จึงได้ศึกษาถึงลักษณะการสื่อสารที่ใช้ในการเผยแพรศาสนาว่าเป็นอย่างไร

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาให้ทราบถึงแนวความคิดเรื่องการเผยแพรคริสตศาสนาขององค์การคริสตศาสนาในประเทศไทย, ลักษณะแบบแผนการสื่อสารที่ใช้ในการเผยแพรคริสตศาสนา และลักษณะกระบวนการทัศนใจยอมรับความเชื่อเป็นคริสเตียน โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้อองค์การคริสตศาสนาที่มีหน้าที่คอกการเผยแพรศาสนาโดยตรงเป็นหลัก สอบถามผูปฏิบัติงานการเผยแพร เพื่อทดสอบความเที่ยงตรงและสอบถามรายละเอียดบางประการ คนควาทางเอกสารและหนังสือที่เกี่ยวข้องกับการเผยแพรศาสนา ซึ่งพบว่าเอกสารที่เป็นลักษณะการรายงานการเผยแพรศาสนามีอยู่น้อยมาก เขาร่วมอยู่ในกิจกรรมการเผยแพร

และการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้กลุ่มตัวอย่างสมาชิกคริสตจักรความหวัง กรุงเทพฯ จำนวน 150 คน ซึ่งเป็นอัครารอยละ 10 ของสมาชิกทั้งหมดขณะสำรวจ ทั้งนี้วิเคราะห์ทวิภาคีอัครารอยละ และโดยการศึกษาอยู่ภายใต้สมมติฐานที่ว่า การสื่อสารมีผลต่อการยอมรับความเชื่อเป็นคริสเตียนโดยมีลักษณะเป็นไปตามแบบกระบวนการยอมรับความเชื่อของตนเอง เกิด

การวิจัยครั้งนี้พบว่า ทุกองค์การใหญ่ยังเห็นถึงความสำคัญของการเผยแพร่ศาสนา เนื่องจากถือว่าเป็น "พระมหาบัญชา" ของพระเยซูคริสต์ เพื่อเป็นการแสดงความรักต่อมนุษย์ และเพื่อให้อมนุษย์ "รอด" จากความบาป แต่ความสำคัญของการเผยแพร่ศาสนาของฝ่ายคาทอลิกถูกลดทอนความสำคัญในนอกลง และมุ่งเน้นการสร้างคริสตังใหม่แบบอย่างชีวิตที่ดี เนื่องจากเห็นว่า ความรอดมีอยู่หลายหนทางนอกเหนือไปจากทางของพระเยซูคริสต์ ในขณะที่ฝ่ายโปรเตสแตนต์ยังให้ความสำคัญต่อหนทางรอดเพียงทางเดียวในพระเยซูคริสต์

ลักษณะของการสื่อสารที่ใช้ในการเผยแพร่ศาสนา พบว่า ลักษณะแรกไม่มีการปฏิสัมพันธ์ ระหว่างผู้สื่อสารและผู้รับสาร ได้แก่ รายการวิทยุ รายการโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วารสาร หนังสือ และใบปลิว ซึ่งแบบแผนในชั้นนี้ รายการวิทยุคริสเตียนและใบปลิวถูกใช้มากที่สุด ลักษณะที่สองมีการปฏิสัมพันธ์ ระหว่างผู้สื่อสารและผู้รับสาร ได้แก่ การจัดรายการฉายภาพยนตร์ วีดิโอ ภาพนิ่ง บริการยืมคาสเซ็ทเทป บทเรียนทางไปรษณีย์ การประกาศกลางแจ้ง การประกาศใหญ่ ละคร ลีเก ลำคัก การให้ความช่วยเหลือสงเคราะห์ การจัดตั้งสถาบัน อันได้แก่ สถาบันการศึกษา และโรงพยาบาล ลักษณะสุดท้าย มีความสัมพันธ์กับคริสตชนหรือเข้าร่วมกับคริสตจักร ได้แก่ การเยี่ยมเยียนตามบ้าน ค่ายคริสเตียน การประชุมรวมประจำปีของคริสตจักร กลุ่มเซลล์ ชั้นเรียนรวีวารศึกษา การวางมือรักษาโรค และการนมัสการ

เนื้อหาที่น่าสนใจในการเผยแพร่สามารถแบ่งออกได้ 3 ลักษณะใหญ่ ๆ ได้แก่ การสร้างความรู้ลึกซึ้งบาปผิด การสร้างความรู้ลึกซึ้งต่อโทษบาป และ การประกันความสุขของชีวิตหลังความเชื่อ หรือ ชีวิตนิรันดร์

ลักษณะกระบวนการยอมรับความเชื่อเป็นคริสเตียนของสมาชิกคริสตจักรความหวังกรุงเทพฯ พบว่า มีลักษณะการลำดับก่อนหน้าหลังเรียงตามลำดับดังนี้ เชื่อในอำนาจถึงศักดิ์สิทธิ์, ใฝ่รับความรู้ทางคริสตศาสนา, มีความเชื่อ, เกิดทัศนคติที่คัดค้านการเป็นคริสเตียน, สำหรับสองลำดับสุดท้ายเกิดพร้อมกันซึ่งแตกต่างไปจากลักษณะกระบวนการยอมรับความเชื่อของตนเองเกิด ได้แก่ ความมุ่งหมายในการตัดสินใจและตัดสินใจยอมรับความเชื่อเป็นคริสเตียน ทั้งนี้ในระบอบความสำคัญที่ใกล้เคียงกัน ความมุ่งหมายในการตัดสินใจเกิดขึ้นก่อนการตัดสินใจยอมรับความเชื่อเป็นคริสเตียนซึ่งเป็นไปตามลักษณะกระบวนการยอมรับความเชื่อของตนเองเกิด

สมาชิกคริสตจักรความหวังกรุงเทพฯ มีความรู้พื้นฐาน และความเชื่อพื้นฐาน ตลอดจนมีทัศนคติที่คัดค้านการเป็นคริสเตียน ส่วนสาเหตุการตัดสินใจยอมรับความเชื่อ นั้นพบว่า เกิดจากการที่ปัญหาส่วนตัวของตนได้รับการแก้ไข และเชื่อว่าการแก้ไขนั้นเป็นความช่วยเหลือมาจากพระเจ้า เป็นจำนวนมากที่สุด ส่วนลักษณะการดำเนินชีวิต คริสเตียนยังต้องปรับปรุงในเรื่องการอ่านพระคริสตธรรมคัมภีร์ เป็นส่วนตัวประจำวัน และการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ที่ไม่เป็นคริสเตียน

สื่อบุคคลมีบทบาทสำคัญที่สุดในทุกขั้นตอนของกระบวนการ อันได้แก่ สมาชิกคริสตจักร เพื่อนคริสเตียน และ คนในครอบครัว และพบว่าหนังสือคริสเตียนมีบทบาทสูงในขั้นตอนความเชื่อ และการดำเนินชีวิตคริสเตียน ภายคริสเตียนและกลุ่มเซลล์มีบทบาทสูงในการสร้างทัศนคติ ครูวิวารศึกษามีบทบาทสูงต่อการดำเนินชีวิตคริสเตียน

ลักษณะของผู้นำในการตัดสินใจยอมรับความเชื่อ พบว่ามีลักษณะดังนี้ ตามลำดับความสำคัญ ความจริงใจ, ความเชื่อมั่นในศาสนา, ความรัก, ความสุภาพ, ความสามารถในการพูดคุยรับฟัง, มีบุคลิกภาพดี, ให้ความช่วยเหลือเอื้อเอื้อ, มีมนุษยสัมพันธ์ดี, มีลักษณะผู้นำ, เอาใจใส่คอยที่คนเผยแพร่, มีการดำเนินชีวิตที่ดี, กระตือรือร้น, ปฏิบัติในสิ่งที่คนสอน, อ่อนน้อม, ราบรื่น, น่าเชื่อถือ, สุขุมรอบคอบ, มีสติปัญญา, อารมณ์ดี, มีประสบการณ์ชีวิต, มีความรู้, มีหน้าที่โดยตำแหน่ง, และ เป็นชาวต่างชาติ

ทั้งนี้ผลจากการวิจัยไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานที่ว่า การสื่อสารมีผลต่อการยอมรับความเชื่อเป็นคริสเตียนโดยมีลักษณะเป็นไปตามแบบกระบวนการยอมรับความเชื่อของตนเองเกิด

ข้อเสนอแนะต่อการวิจัย

1. การศึกษาครั้งนี้เป็นเพียงการศึกษาระดับทฤษฎีและศึกษาเฉพาะกรณีกลุ่มตัวอย่างคริสตจักรความหวังกรุงเทพฯ เท่านั้น ผลการวิจัยในเรื่องลักษณะกระบวนการยอมรับความเชื่อจึงจำกัดอยู่ในเฉพาะกลุ่มตัวอย่างนี้ ไม่สามารถอ้างอิงไปยังกลุ่มอื่น ๆ จึงควรมีการวิจัยเพิ่มเติมมากกว่านี้ถึงลักษณะกระบวนการยอมรับความเชื่อในคริสตจักร หรือ องค์การคริสตศาสนาต่าง ๆ

2. การศึกษาในครั้งนี้มุ่งศึกษาถึงปัจจัยทางด้านการสื่อสาร เป็นปัจจัยสำคัญประการเดียวเท่านั้น จึงควรมีการศึกษาถึงปัจจัยอื่น ๆ อีก อันอาจมีผลกระทบต่อสภาพการเผยแพร่คริสตศาสนาในประเทศไทย อันได้แก่ ปัจจัยทางวัฒนธรรม การเมือง การบริหารองค์การ และแม้กระทั่งสภาพสังคมของคริสตชนเอง เป็นต้น

ข้อเสนอแนะต่อองค์การคริสตศาสนาและคริสตจักร

1. ควรมีการใช้สื่อมวลชนในการให้ความรู้ สร้างความเชื่อ และทัศนคติให้กว้างขวางมากกว่าในปัจจุบัน ถึงแม้ว่าสื่อบุคคลสามารถกระทำหน้าที่นี้ได้ แต่ก็ยังเป็นไปได้อีก

2. เนื้อหาที่น่าสนใจ ควรเป็นเนื้อหาในทัศนะของคริสเตียนหรือหลักปฏิบัติของคริสเตียนที่ตอบสนองต่อความต้องการพื้นฐานในการดำรงชีพและเป็นคำตอบต่อสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันของสังคมไทย เพื่อแสดงให้เห็นได้ว่า คริสตศาสนามีความหมายจริงในเชิงประจักษ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแล้ว ลักษณะทั่วไปบุคคลจะยอมรับ "สิ่งใหม่" ก็ต่อเมื่อ "สิ่งใหม่" สามารถพิสูจน์ได้ว่าดีกว่า "สิ่งเก่า" ในทางปฏิบัติ และในชีวิตจริง

3. รูปแบบการนำเสนอ เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งในการจูงใจให้บุคคล เข้ามามีส่วนร่วมในการสื่อสาร จึงควรที่จะพัฒนารูปแบบและเทคนิคการสื่อสารใหม่ ๆ ที่เข้ากับสภาพการสื่อสารของสังคมปัจจุบัน เนื่องจากผลจากการศึกษาพบว่า ในหลายรูปแบบ หรือ แบบแผนการสื่อสารที่ใช้ในการเผยแพร่ศาสนา ยังคงใช้รูปแบบและเทคนิคการนำเสนอแบบเก่า ๆ อยู่

4. ควรมีการสำรวจว่ากลุ่มเป้าหมายของตนเป็นใคร ตกอยู่ในชั้นไหนของกระบวนการยอมรับความเชื่อ เพื่อสามารถกำหนดรูปแบบ วิธี และเนื้อหา ที่จะใช้ในการเผยแพร่ศาสนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. ไม่ควรมีการเรียกร้องให้ตัดสินใจยอมรับความเชื่ออยู่ทุกชั้นตอน หรือ ทุกรูปแบบการสื่อสาร การเรียกร้องให้ตัดสินใจยอมรับความเชื่อควรจะทำก็ต่อเมื่อแน่ใจแล้วว่าบุคคลนั้น ๆ มีแนวโน้มที่จะตัดสินใจหรืออยู่ในชั้นตอนที่มีความมุ่งหมายในการตัดสินใจ และรูปแบบที่ใชควรมีที่บุคคลเขามาเกี่ยวข้องกับในการเรียกร้องให้ตัดสินใจยอมรับความเชื่อ ไมเช่นนั้นแล้วจะสร้างความรู้สึกยึดเยือกและรับสาร และเกิดการสื่อสารลู่ออกมากกว่าการสื่อสารดู เขาตามแบบกระบวนการสื่อสารของคิน เวก

6. ควรมีการสนับสนุนให้สมาชิกคริสตจักรมีการเผยแพร่ศาสนาอย่างจริงจัง เพื่อชีวิตมีเป้าหมายชัดเจนไม่พอ สำหรับวิธีนี้แล้ว การอบรมเทคนิควิธีการเผยแพร่ศาสนาเพียงประการเดียวไม่เพียงพอ ควบคู่กับการเผยแพร่มีความหมายมากไปกว่าเนื้อหาทางศาสนาที่แบ่งปันออกไป ชีวิตส่วนตัวที่ดีของสมาชิกเป็นเชิงประจักษ์พิสูจน์ให้เห็นว่าเนื้อหาทางศาสนาเป็นความจริง สมาชิกจำเป็นที่จะต้องเป็นส่วนหนึ่งของคริสตจักร มีส่วนร่วมกับคริสตจักร ควบคู่กับการเข้านับถวายเป็นที่รักของพระเจ้าที่คริสตจักรในเช้าวันอาทิตย์เท่านั้นจึงไม่พอเพียงด้วยเช่นกัน ควรมีความสัมพันธ์กันระหว่างสมาชิกมากกว่านี้ในสถานะชุมชนของพระเจ้า อันเป็นอวัยวะในพระกายเดียวกัน กลุ่มเขลจึงน่าจะเป็นรูปแบบหนึ่งของการสามัคคีธรรมไม่เป็นทางการที่ควรสนับสนุนให้มีภายในคริสตจักร ซึ่งจากการวิจัยพบว่า กลุ่มเขลมีบทบาทช่วยต่อการดำเนินชีวิตคริสเตียนในอัตราที่สูง

7. ควร สนับสนุนให้คริสตชนสร้างความสัมพันธ์สนิทสนมกับบุคคลภายนอกกลุ่ม โดยเฉพาะสมาชิกคริสตจักรความหวังกรุง เทพฯ ซึ่งพบว่ายังสร้างความสัมพันธ์กับผู้นอกรวมที่ยังไม่เป็นคริสเตียนน้อย เพื่อเป็นช่องทางในการเผยแพร่ศาสนาต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

8. สำหรับสมาชิกคริสตจักรความหวังกรุง เทพฯ ควรสนับสนุนให้มีการอ่านพระคริสตธรรมคัมภีร์ส่วนตัวเป็นประจำวันมากขึ้น เนื่องจากความรู้ในพระคริสตธรรมคัมภีร์ เป็นพื้นฐาน เนื้อหาที่จะนำมาใช้ในการเผยแพร่ หรือแสดงออกถึงทัศนคติ ใดๆ โดยเฉพาะไม่มีใครสามารถกล่าวอธิบายหรือสื่อสารสิ่งใด ใดๆ ออกไปมากเกินกว่าเนื้อหาสารที่ตนเองมีอยู่ได้